

Ráda bych se seznámila s příslušníky „Páté roty“, kteří v nočních hodinách dne 21. srpna 1969 přepadali pokojné chodce na rohu Americké ulice u náměstí Míru v Praze. Té noci se na náměstí Míru střílelo.

Asi šedesát ozbrojených mužů posádky přepadových vozů Veřejné bezpečnosti (ten paradox – bezpečnosti) „tábořilo“ na rohu Americké ulice. Oděni byli lehce, aby se mohli snadněji pohybovat, s helmou na hlavě tolik připomínající nacistické vojáky. Byli vyzbrojeni pistolemi, obušky a samopaly a čas od času rozhazovali trubičky se slzným plynem. Naopak, chodci nebyli ozbrojeni vůbec, vlastnili jen to své tělo, do kterého se dalo tak bušit.

Nebylo náhodné, že „příslušníci“ přepadali jen osamělé chodce mladších ročníků, tak mezi 15–30 lety. Vrhali se na ně se sadistickou vášní: Klubko opendrekovaných příslušníků mlátilo hlava nehlava do chlapce, který se opovážil v socialistickém Československu svobodně pohybovat po ulicích kolem 21–22 hodiny noční. Gestapo kdysi vyhlašovalo stanné právo – zákaz vycházení.

Často jsme se školou navštěvovali povinně kina s filmy z 2. světové války o gestapácích, o nacistech.... Mohu na své svědomí potvrdit, že naši příslušníci VB se jim plně vyrovnali a předčili je v tom, že páchali zločin na vlastních lidech, lidech z Československa.

Stále před sebou vidím přepadeného mladíka, surově smýkaného nějakým tím „správcem pořádku“, jak se vytrhl z rukou zuřivého socialistického příslušníka (snad pod nemilosrdnými ranami obušku získal neuvěřitelnou mrštnost) a hnal se úprkem přes osvětlené náměstí Míru. A tu, jak to bylo ve filmech z války, kdy například vězni prchali z koncentračních táborů pronásledováni poštvanými vlčáky, se ze všech stran vyrojili příslušníci VB, kteří ráznými povely vysílali za ubohým mladíkem psy. Řvala jsem hrůzou – „Gestapo. Gestapo!“ Mladík letěl jako šíp přes trávníky na náměstí Míru štváný černými vlčáky...

Nevím, jak se podařilo asi pětadvacetiletému mladíkovi odelhat domů. Kulhal té osudné noci 21. srpna 1969, pro kterou sám Alexander Dubček podepsal tzv. pendrekový zákon, Americkou

ulicí a vzlykal. Jednu ruku si držel na ledvinách a druhou na obličeji. Chvílemi padal a zvracel. Pak se sbíral a „šel“ dál. Brečel a vzlykal „Ty svině!“ Tloukli ho obušky přes ledviny jako gestapáci, vši silou, s rozmachem. Umí to skvěle! Viděla jsem ty obličeje už navečer 20. srpna 1969 na Václavském náměstí, kdy znepokojeni lidmi zdržujícími se na náměstí ve večerních hodinách, stáli připraveni zasáhnout. Občas vhažovali do davu trubičky se slzným plynem, či vyrazili vpřed jako honící psi, kteří rozdivočení štvou nějaké zvíře, vytáhli z davu kohokoli, aby ho zmlátili pro výstrahu. Ty obličeje! Ta surovost v nich!

Vše ve mně volalo VRAŽDA! v té noci na náměstí Míru. POMOC! Přepadli člověka a vraždí ho tady lidem před očima! Kdo by se však odvážil jít na pomoc? Neozbrojen, s holýma rukama? Kam se obrátit pro pomoc? Kdo byl tu noc ozbrojen, byl ozbrojen jen proto, aby zneškodnil ty, co nebyli ozbrojeni. Vidím stále mladíka, kterého policisté hnali před sebou jako štvanou zvěř. Ten člověk bleskurychle odemkl domovní dveře, zabouchl a v ten okamžik doběhl luzovitý příslušník VB s řevem – „Co, my že jsme gestapo?“ – a pažbou samopalu vyrazil skleněnou výplň domovních dveří, otevřel si a vrhnul se s dalšími příslušníky do baráku. Vrátili se s nepořízenou, nebo ho na místě zabili?

Je to přečin zpívat národní hymnu Kde domov můj u sochy knížete Václava 21. srpna 1969 v pravé poledne? Hymna způsobila, že dav byl napaden ozbrojenou svévolnou policií, která bušila do těl nejbližších občanů a za ostatními házela slzný plyn. Policie věděla, že se dav dá na útěk, že dojde k panice, lidé se začnou tlačit, dojde k neštěstí. Došlo. K pohmoždění, pošlapání. Přede mnou upadla paní středního věku na zem, dav se přes ní valil, v cestě stálo auto, šestsettrojka, dav se přes něj i se mnou převalil, nemohla jsem dýchat, hýbat se, podléhala jsem děsu, ale silné ruce muže přede mnou mi proboujaly cestu. Držela jsem se ho křečovitě za „koženou“ bundu (? nebyl to estébák?), pak už jsem jen utíkala. Ztratila jsem před tím jednu botu, ale utíkala jsem dál, šlo o život. Zepředu na nás vystřelili ti zločinci VB slzný plyn, dostala jsem to z první ruky a pak měla zánět spojivek. Pálilo to, pálilo, ale letělo se dál Krakovskou ulicí pryč z Václaváku. Bylo to hrozné. Náhle se vedle mě objevila kamarádka, vběhly jsme spolu do nějakého baráku. Vyděšené, uřvané od slzáku, jsme v děsu běžely až k půdě, kde jsme se zhroutily na zem a za sebou jsme slyšely dupot okovaných bot. Nějak mě napadlo, že se za námi hrnou gestapáci a koho chytí, toho čeká Petschův palác. Pálily nás oči a zuby nám drkotaly rozčilením. Po delším čase, když zdánlivě všechno utichlo, opustily jsme náš „úkryt“ a šly dolů. Bály jsme se v baráku zůstat a vyšly jsme ven. Ulice byla zablokovaná vozy s vojáky, někteří vojáci stáli na ulici s prsty na spoušti samopalu. Samopal mířil na mě! Je válka, blesko mi hlavou. Podívala jsem se jednomu vojákovu do očí a zvedla jsem samovolně ruce nad hlavu... Pohnu se a zastřelí mě... Nezasřelil. Sklopil hlavu i samopal.

A co probůh si ti najmutí ozbrojenci představovali? Co ten neozbrojený dav může podniknout? S holýma rukama? Jak může klást odpor? Proč tedy policie výhruzně stojí v hloučcích a provokuje? Vždy pár policistů, obušků, pistolí a samopalů... Čeho se bojí? Nebo mají špatné

svědomí a brání si ten svůj prohnílý život? Co si myslí, že ten dav udělá? Odnese sochu sv. Václava či prostřílené Národní muzeum ze srpna 1968? Vždyť je to jasné, policie je ta, která provokuje a znemožňuje mně, normálnímu občanovi, projít 21. srpna 1969 z Krakovské ulice na Václavské náměstí. Stavějí se prostě do cesty spolu s vojáky se samopaly. Dělalí řetěz napříč ulicí. Vyvolávají nechuť a odpor, omezují osobní svobodu člověka. Při prvním výročí okupace! Copak si myslí, že tito lidé chtějí obsadit význačné budovy, jako to dělali jejich otcové v roce 1948?!

Ráda bych se seznámila s příslušníky Páté rotý a nejen Páté, ale všech rot, které 21. srpna a 22. srpna 1969 okupovaly některá území Prahy. Chtěla bych s nimi porozprávět, poznat, co to je za lidi, dozvědět se, jaké měli mládí, jak dalece jsou vzdělaní, poznat, zda jsou to lidé normální nebo psychopati, lidé, kteří zneužívají své postavení, do kterého žádný slušný člověk nevstoupí... Pomoci jim zjistit, odkud pramení ta nenávist, dozvědět se pravdu, dostali-li za účast na těchto zvláštních akcích VB mimořádné odměny. Nebo zdali je to skupina řemeslných surovců (nejeden vypadal jako bachař z kriminálu), kteří nerušeně vybíjejí své zločinecké pudy v rukou vlády, která pro svoji ochranu a pro své metody žádných slušných lidí nezíská, jen tyto mravně narušené zrůdy.

Chtěla bych se dozvědět, zda-li skutečně poslouchají v jakékoliv vládě dnes, včera, či zítra, v každé vládě, která jich potřebuje, rozkazů, které jsou schopni bez mrknutí oka plnit. Bít. Mlátit. Zmrzačit Ukopat. Zavraždit...

Olga Rejtharová-Bezděková

